

Hur uppfattas LOV?

En undersökning av svenska kommuners och företags syn på
Lagen om valfrihet (LOV)

Augusti 2009

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning av resultaten

2. Inledning

2.1 Bakgrund och syfte

2.2 Målgrupp och urval

3. Resultat

3.1 Administration

3.2 Kompetens

3.3 Regelverket

3.4 Samhällsnytta

3.5 Etablering

3.6 Samarbete

1. Sammanfattning av resultaten

Den 1 januari 2009 infördes den nya lagen om valfrihetssystem (LOV). Med anledning av de nya förutsättningar som lagen medför för såväl offentliga som privata aktörer har PricewaterhouseCoopers undersökt synen på förändringen bland svenska kommuner samt vård- och omsorgsföretag. Resultaten visar bland annat:

Kommunerna oroas över en ökad administration

- 73 % av de svarande kommunerna befarar en ökad administrativ börda i anslutning till de nya reglerna.

Kommunerna saknar egen kompetens för att hantera LOV

- Färre än hälften av kommunerna - 45 % - uppger att de har tillräcklig kompetens för att hantera förändringarna.

Stora skillnader i hur kommuner och företag upplever reglerna

- 78 % av kommunerna instämmer till viss eller stor del i påståendet att reglerna för LOV är lätta att förstå. Bland utförarna är det så få som 28 % som instämmer till viss eller stor del i påståendet att reglerna är lättförståeliga.

LOV kan bidra till ökat företagande och fler kvinnliga företagare

- Åtta av tio kommuner (81 %) anser att LOV kommer att stimulera till ett ökat företagande. Drygt hälften (52 %) tror att förändringarna inverkar positivt på andelen kvinnliga företagare.

Svalt företagarrintresse till etablering på nya orter

- Hela 66 % av utförarna uppger att det inte är aktuellt att blicka mot andra orter. Samtidigt säger många kommuner (65 %) att de satsar på att locka till sig nya aktörer.

Ökade samarbeten främst mellan kommuner

- Kommunerna är mer öppna för olika former av samarbeten sinsemellan än utförarna. 51 % av kommunerna svarar att samarbeten mellan kommuner kommer att öka i samband med LOV.

2. Inledning

2.1 Bakgrund och syfte

Den 1 januari 2009 infördes den nya lagen om valfrihetssystem (LOV). Med anledning av de nya förutsättningar som lagen medför för såväl offentliga som privata aktörer har PricewaterhouseCoopers undersökt synen på förändringen bland landets kommuner samt vård- och omsorgsföretag.

Syftet med undersökningen har varit att öka kunskapen om hur kommunerna och företagen ser på de nya reglerna och dess konsekvenser samt hur väl förbereda de är för kommande förändringar.

2.2 Målgrupp och urval

Målgruppen för undersökningen är socialchefer inom landets kommuner samt ansvariga inom och vård- och omsorgsföretag. Totalt har 126 svar inkommit från kommunerna och 107 från företagen. Undersökningarna har genomförts under maj och juni 2009 via e-post.

3. Resultat

I avsnitten sammanfattas de frågor som behandlar synen på administration, kompetens, etablering, samarbeten, regelverket och samhällsnytta.

3.1 Administration

Ökad administration för kommunerna

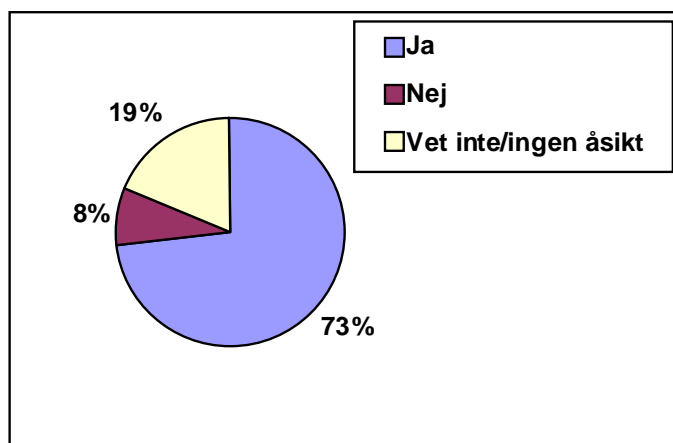
Nästan tre av fyra (73 %) av de svarande kommunerna befarar en ökad administrativ börda i anslutning till de nya reglerna.

En av tio (8 %) svarar att de nya reglerna inte innebär en ökad administration.

Andelen osäkra och som inte har någon åsikt i frågan är relativt hög (19 %).

Fråga till kommunerna.

Kommer införandet av LOV att innebära en ökad administration för din kommun?

3.2 Kompetens

Många kommuner saknar egen kompetens

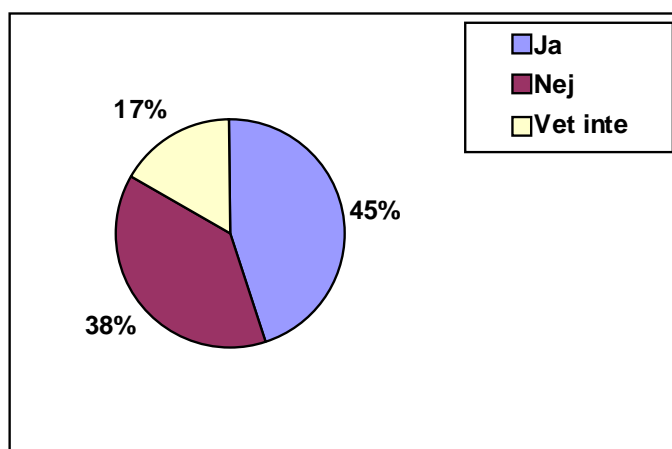
Färre än hälften av de svarande kommunerna (45 %) uppger att de har egen kompetens som är tillräcklig för att hantera förändringarna.

Så många som 38 % anger att de saknar kompetens för införandet.

Osäkerheten är relativt stor då 17 % inte anser sig kunna svara på frågan.

Fråga till kommunerna.

Har din kommun tillräcklig egen kompetens för att hantera införandet av LOV?

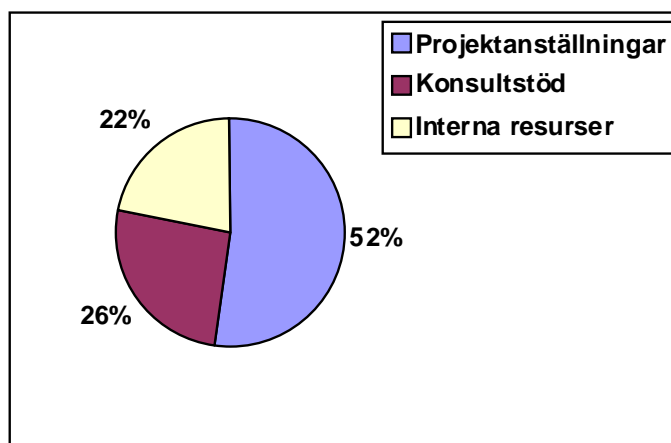

Projektanställningarna ökar i kommunerna

Enligt kommunerna är lösningen på den egna kompetensproblematiken i första hand fler projektanställningar. Av de 79 kommuner som har svarat på frågan är det drygt hälften (52 %) som nämner projektanställningar som huvudfokus snarare än intern utbildning och konsultstöd.

Fråga till kommunerna.

Om nej, vilken typ av personella resurser har ni för avsikt att utreda/förbereda införandet av valfrihetssystem?

Företagens bättre förberedda kompetensmässigt

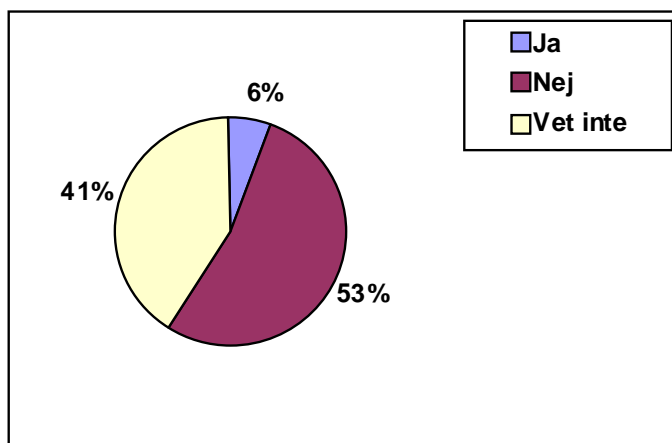
Samtidigt som kommunerna behöver satsa resurser på att stärka kompetensen till följd av LOV så signalerar företagen en annan resursmässig förberedelse. Endast 6 % av de utfrågade företagen är säkra på att de kommer att använda sig av externt stöd till följd av LOV.

53 % svarar att de inte kommer använda extern stöd.

Fyra av tio (41 %) har dock inte tagit ställning till om stöd kommer att behövas eller inte, vilket kan anses förvånande med tanke på det korta tidsintervall som återstår till införandet.

Fråga till företagen.

Kommer ditt företag att använda externt stöd i samband med införandet av LOV?

3.3 Regelverket

Stora skillnader i hur kommuner och företag upplever reglerna

En klar majoritet av kommunerna (78 %) instämmer till viss eller stor del i påståendet att reglerna för LOV är lätta att förstå. Endast 10 % instämmer inte i påståendet. 13 % anger ett neutralt ställningstagande i frågan.

Däremot är företagen mer skeptiska till regelverkets förståelighet. Bland utförarna är det så få som 28 % som instämmer till viss eller stor del i påståendet att reglerna är lättförståeliga. En stor del av företagen har dock inte tagit ställning (45 %) och 27 % instämmer uttryckligen inte i påståendet.

Följdfrågan är således om reglerna bör förtydligas eller om förändringarna behöver kommuniceras bättre i företagarleden?

Fråga till kommunerna.

Instämmer du i följande påstående? Regelverket om LOV är lättförståeligt.

Instämmer inte alls	1 %	10 %
Instämmer till mindre del	9 %	
Varken eller	13 %	13 %
Instämmer till viss del	47 %	78 %
Instämmer till stor del	31 %	

Fråga till företagen.

Instämmer du i följande påstående? Regelverket om LOV är lättförståeligt.

Instämmer inte alls	10 %	27 %
Instämmer till mindre del	17 %	
Varken eller	46 %	46 %
Instämmer till viss del	21 %	28 %
Instämmer till stor del	7 %	

3.4 Samhällsnytta

LOV kan bidra till ökat företagande och fler kvinnliga företagare

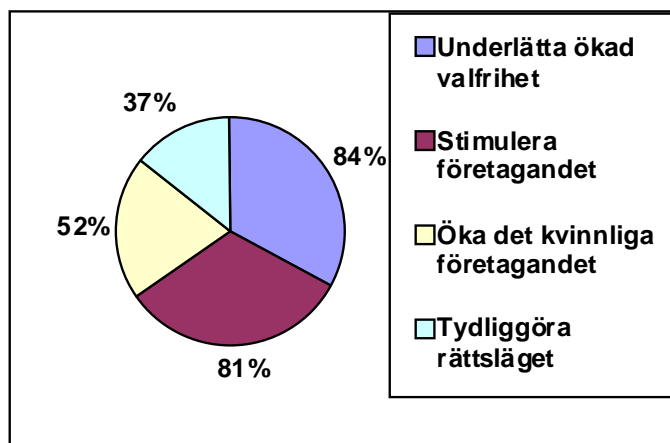
Grundinställningen till LOV är positiv bland de utfrågade kommunerna. En klar majoritet (84 %) tror att syftet med utökad valfrihet för kommuner och landsting kommer att kunna uppnås med förändringarna i lagstiftningen.

Kommunerna ser även positivt på LOV:s påverkan på företagandet. Åtta av tio kommuner (81 %) anser att LOV kommer att stimulera till ett ökat företagande. Drygt hälften (52 %) tror att förändringarna inverkar positivt på andelen kvinnliga företagare.

Andelen som tror att LOV kommer att tydliggöra rättsläget är däremot lägre (37 %).

Fråga till kommunerna.

**Tror du att lagen om valfrihetssystem (LOV) kommer att;
(svar enligt nedan)?**

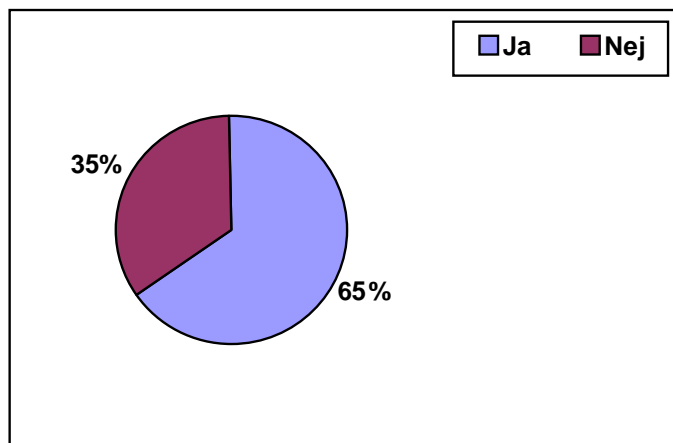
3.5 Etablering

Kommunerna rustar för marknadsföring...

Ett av LOV:s tilltänkta fördelar är att förändringen ska öppna upp för en mer rättvis nationell konkurrenssituation inom vård och omsorg. En förändring som många kommuner nu planerar att ta fasta på där två tredjedelar (65 %) av de undersökta kommunerna svarar att de kommer att arbeta aktivt med marknadsföringsinsatser för att locka till sig nya utförare.

Fråga till kommunerna.

Har ni för avsikt att aktivt locka utförare att etablera sig i er kommun?

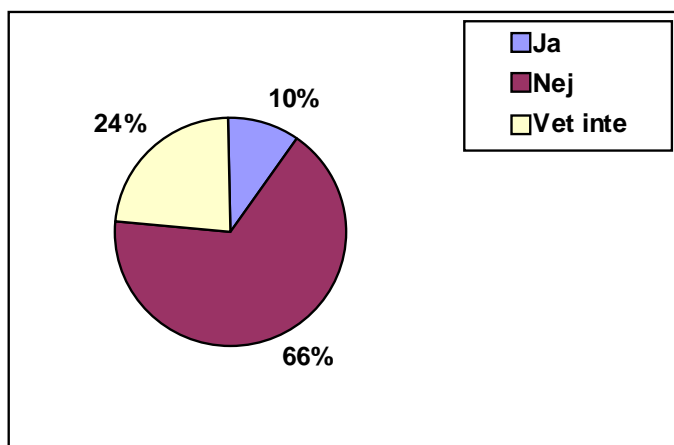

... men svagt intresse från företagen till etablering på nya orter

Kontrasten är dock slående i förhållande till företagens intresse för etablering på nya orter. Intresset tycks svagt då endast två tredjedelar av utförarna (66 %) uppger att det inte är aktuellt att blicka mot andra orter. Endast 10 % svarar att de har för avsikt att söka sig till andra orter för etablering och 24 % anger ”vet ej” som svar. Frågan är vad som gör att företagen avstår från etablering?

Fråga till företagen.

Har ert företag för avsikt att etablera sig på nya orter med anledning av de nya reglerna för LOV?

3.6 Samarbeten

Kommunerna mer benägna till samarbeten än företagen

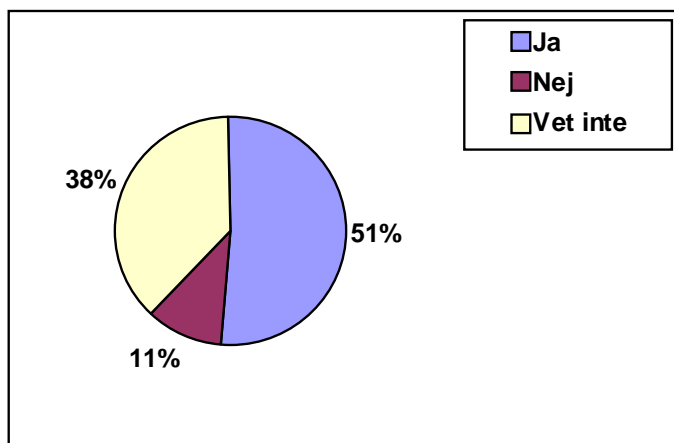
En ökad geografisk konkurrenssituation kan antas öka behoven av samarbeten både ur ett beställar- och utförarperspektiv.

Enligt svaren från respektive målgrupp är kommunerna mer öppna för olika former av samarbeten. Hälften (51 %) av kommunerna svarar att samarbeten mellan kommuner kommer att öka i samband med LOV. Endast 11 % svarar att så inte blir fallet. Osäkerheten är samtidigt tydlig med 38 % av respondenterna som anger "vet ej" som svar.

På utförarsidan råder en än större osäkerhet. Hela 57 % kan inte bedöma om LOV kommer öka andelen samarbeten mellan utförare. 24 % svarar att de tror på ökade företagsarbeten samtidigt som knappt var femte (19 %) inte tror att samarbetsgraden påverkas av förändringen.

Fråga till kommunerna.

Bedömer du att samarbeten mellan kommuner kommer att bli vanligare i syfte att locka fler utförare?

Fråga till företagen.

Bedömer du att samarbeten mellan företag kommer att bli vanligare med anledning av LOV?

